ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.3.2024 г.
COM(2024) 128 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно делегирането на правомощие за приемане на делегирани актове, предоставено на Комисията съгласно Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс)

1. ПРАВЕН КОНТЕКСТ

С член 51а от Визовия кодекс[1] на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове за преразглеждане на размера на визовите такси за период от пет години, считано от 1 август 2019 г. Девет месеца преди края на петгодишния период от Комисията се изисква да изготви доклад за делегирането на правомощия.

Оценка на необходимостта от преразглеждане на визовите такси

В съответствие с член 16, параграф 9 от Визовия кодекс от Комисията се изисква да оцени необходимостта от преразглеждане на размера на визовите такси, като взема под внимание обективни критерии, като например инфлацията за целия Съюз и заплатите на държавните служители в държавите членки. Докладът съдържа и тази оценка. Когато е целесъобразно, оценката следва да се придружава от делегиран акт за коригиране на визовите такси в съответствие с член 51а от Визовия кодекс.

Тъй като на Комисията е възложено да извършва тази оценка на всеки три години и разпоредбата стана приложима за първи път на 2 февруари 2020 г., оценката беше извършена за първи път въз основа на данни от 2023 г.

Текущи такси и споразумения за визови облекчения

Понастоящем таксата за кандидатстване за краткосрочна виза е 80 EUR[2] за възрастни (над 12 години) и 40 EUR за кандидати на възраст между 6 и 12 години. По-младите кандидати са освободени от визови такси. В допълнение кандидатстването за визи може да бъде възложено на външни доставчици на услуги, които могат да наложат такса за услугата в размер на максимум половината от стандартната визова такса (понастоящем 40 EUR).

В случай че Съветът приеме решение за изпълнение съгласно член 25а, параграф 5, буква б) поради недостатъчно сътрудничество от страна на трета държава в областта на обратното приемане, за кандидатите на възраст 12 и повече години се начислява визова такса от 120 EUR или 160 EUR.

Освен това ЕС подписа споразумения за визови облекчения с няколко трети държави, четири от които понастоящем все още са в сила:

- Армения[3]: визовата такса се намалява на 35 EUR за възрастни кандидати и се отменя за кандидати под 12-годишна възраст.

- Азербайджан[4]: визовата такса се намалява на 35 EUR за възрастни кандидати и се отменя за кандидати под 12-годишна възраст.

- Беларус[5]: визовата такса се намалява на 35 EUR за възрастни кандидати и се

[1] Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (ОВ L 243, 15.9.2009 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/2020-02-02).

[2] Увеличена от 60 EUR при последното преразглеждане на Визовия кодекс през 2020 г.

[3] ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/628/oj.

[4] ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/242/oj.

[5] ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2020/752/oj.

отменя за кандидати под 12-годишна възраст. *(Издаването на визи е частично спряно за членове на правителството на Беларус или на официални делегации.)*[6]

– Кабо Верде[7]: визовата такса се намалява до 75 % от стандартната такса за граждани, които не се ползват от споразумение за визови облекчения (т.е. в момента тя е 60 EUR), и се отменя за кандидати под 12 години.

Увеличението на визовата такса чрез делегиран акт няма да се прилага за кандидати от Армения, Азербайджан или Беларус, тъй като в съответните споразумения за визови облекчения се определят визовите такси, които не се засягат от делегиран акт. При все това, тъй като в споразумението за визови облекчения с Кабо Верде се предвижда процент от стандартната визова такса вместо фиксирана сума, тя ще се промени за гражданите на Кабо Верде.

Други споразумения за визови облекчения бяха подписани с Албания, Босна и Херцеговина, Грузия, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Сърбия и Украйна. При все това, тъй като тези държави бяха преместени в приложение II към регламента за визите 2018/1806[8], техните граждани вече не са задължени да кандидатстват за визи, поради което споразуменията за визови облекчения вече до голяма степен не са от значение на практика[9].

Действието на споразумението за визови облекчения, подписано с Руската федерация, беше спряно след агресивната война на Русия срещу Украйна[10].

2. ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПРЕРАЗГЛЕДАНАТА ВИЗОВА ТАКСА

В съответствие с член 16, параграф 9 от Визовия кодекс на всеки три години Европейската комисия извършва оценка на визовите такси, като взема под внимание обективни критерии, като например инфлацията за целия Съюз и заплатите на държавните служители в държавите — членки на ЕС.

Механизмът за преразглеждане на таксите има за цел да се отразят увеличенията на разходите за държавите членки при обработването на заявления за издаване на визи по света. Освен разходите за персонал, основните компоненти на разходите включват недвижимите имоти, оборудването и услугите, особено в областта на информационните технологии (ИТ). Увеличенията на разходите за персонал се отразяват в заплатите на националните държавни служители, докато инфлацията за

[6] ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1940/oj.

[7] ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/521/2021-10-19.

[8] Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 39—58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/2023-05-15).

[9] Когато въпреки това гражданите на тези държави трябва да кандидатстват за краткосрочна виза, например понеже притежават небиометрични паспорти, които не отговарят на условията за безвизово пътуване, споразуменията за визови облекчения продължават да се прилагат. В споразуменията се предвижда визова такса от 35 EUR за възрастни кандидати, които няма да бъдат засегната от увеличение на визовата такса.

[10] ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1500/oj.

целия Съюз има за цел да се отразят увеличенията на разходите по другите компоненти.

Въпреки че би било възможно Комисията да използва допълнителни показатели за изчисленията при преразглеждането на таксите, този вариант беше отхвърлен на ранен етап. Разгледано беше например дали към изчислението следва да се добави инфлационен компонент, специфичен за мястото, тъй като по-голямата част от обработването на визите се извършва извън Европейския съюз. Ето защо разходите на държавите членки се влияят не само от инфлацията в ЕС, но по диференциран начин и от инфлацията във всяко от местата, в които се намират консулските служби на държавите членки. За да бъде добавен обаче специфичен за мястото инфлационен компонент, биха били необходими данни за стотици градове по света и това би довело до въпроса за определяне на подходяща и специфична за мястото тежест. Тъй като държавите членки разполагат с консулски мрежи с много различна големина и географски обхват, това би довело и до потенциални дисбаланси в третирането на държавите членки.

В резултат на това Комисията реши да ограничи изчислението до двата показателя, конкретно посочени във Визовия кодекс, а именно инфлацията за целия Съюз и претегления среден размер на заплатите на държавните служители в държавите членки.

2.1. Инфлация

Както е предвидено във Визовия кодекс, използва се инфлацията за целия Съюз, публикувана от Евростат, т.е. хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ)[11]. Годишният процент на инфлация се изчислява по следния начин:

$$\text{процент на инфлацията} = \frac{(\text{индекс за год. } N+1) - (\text{индекс за год. } N)}{\text{индекс за год. } N}$$

Въз основа на горното изчисление могат да бъдат получени следните данни:

	2020—2021 г.	**2021—2022 г.**	**2022—2023 г.**
Юни година N	106,31	108,65	119,03
Юни година N+1	108,65	119,03	126,69
Годишен процент на инфлация	2,2 %	9,6 %	6,4 %

2.2. Показател за покупателната способност на държавните служители в държавите членки

Среднопретеглената стойност на покупателната способност на заплатите на държавните служители в държавите членки е изчислена чрез (подробно изчисление е дадено в приложение):

а) Умножаване на промяната на реалното нетно възнаграждение във всяка държава членка между годината N и годината N+1 (= промяна на покупателната способност) по тежестта на всяка държава членка в общия брутен вътрешен продукт (БВП) на ЕС. Като тегловен коефициент се

[11] https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser//product/view/PRC_HICP_MIDX.

използва БВП, изразен в паритети на покупателната способност, като дял от общия БВП на ЕС. Показателят за реалното нетно възнаграждение по държава членка, както и съответните тежести на БВП се публикуват от Евростат ежегодно през месец октомври и обхващат предходната година до месец юли[12].

б) Общият показател за заплатите за целия ЕС се изчислява като сбор от претеглените спрямо БВП показатели на всяка държава членка.

2.3. Показател за корекция на визовите такси

За всеки годишен период е изчислен общ **показател**, представящ промяната на двата коефициента. Този показател се изчислява по същия начин както годишното актуализиране на заплатите на държавните служители в ЕС, което съчетава показател за инфлацията с показател за промяната на покупателната способност на националните държавни служители[13]:

$$\text{показател за корекция на визовите такси} = \frac{(100 + \text{процент на инфлацията}) * (100 + \text{показател за покупат. способност})}{100} - 100$$

Въз основа на това може да се изчисли следната корекция на визовите такси:

	Процент на инфлацията	**Показател за покупателната способност на заплатите**	**Показател за корекция на визовите такси**	**Коригирана визова такса (EUR)**
Начало				80,00
2020—2021 г.	2,2 %	0,2 %	2,4 %	81,92
2021—2022 г.	9,6 %	-4.6 %	4,6 %	85,69
2022—2023 г.	6,4 %	-1,7 %	4,6 %	89,63

(такси в EUR)	**Намалена визова такса за деца**	**Корекция на визовата такса по СВО за граждани на Кабо Верде**	**Увеличена визова такса поради решение за изпълнение на Съвета (1)**	**Увеличена визова такса поради решение за изпълнение на Съвета (2)**
Начало	40,00	60,00	120,00	160,00
2020—2021 г.	40,96	61,44	122,88	163,84

[12] Доклади на Евростат относно годишното актуализиране за 2021 г., 2022 г. и 2023 г. на възнагражденията и пенсиите на длъжностните лица на ЕС, на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/eurostat/web/civil-servants-remuneration/publications. Базата данни е достъпна в Eurobase на адрес https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_rem_cs/default/table.

[13] Вж. ръководството за методиката на Евростат, документ Doc A6465/14/26 rev4, по-специално анотирания пример за изчисление в допълнение 2, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/prc_rem_esms_an3.7z.

2021—2022 г.	42,84	64,26	128,53	171,38
2022—2023 г.	44,81	67,22	134,44	179,26

2020 г. е определена като „началната“ година, тъй като това е годината, през която започна да се прилага настоящият механизъм за преразглеждане на визовите такси.

3. ОЦЕНКА И ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Изчисляването на преразглеждането на таксата води до увеличение на таксата от 80 EUR на 90 EUR за възрастни, от 40 EUR на 45 EUR за деца и от 120 EUR на 135 EUR или от 160 EUR на 180 EUR в случаите, в които Съветът е приел решение за изпълнение съгласно член 25а, параграф 5, буква б) поради недостатъчно сътрудничество в областта на обратното приемане. Таксата за гражданите на Кабо Верде съгласно съответното споразумение за визови облекчения ще се увеличи от 60 EUR на 67,50 EUR. Максималната такса за услугата, начислявана от външните доставчици на услуги, ще се увеличи от 40 EUR на 45 EUR. Това е еквивалентно на увеличение на таксите с 12,5 % за три години.

Според вътрешните изчисления увеличението на визовата такса с 12,5 % ще доведе до прогнозирани допълнителни приходи от приблизително 71 милиона евро за всички държави членки[14].

Комисията обмисли дали е целесъобразно да приеме делегиран акт за изменение на визовите такси, като проучи таксите за визови услуги, начислявани от юрисдикции извън ЕС. В сравнение с повечето други големи държави на местоназначение цената на шенгенската виза все още е сравнително ниска. Например Съединените щати наскоро повишиха визовите си такси от 160 USD на 185 USD, което представлява 15 % увеличение на визовите такси[15].

Държава	**Такса в националната валута**	**Приблизителни такси в EUR**
САЩ	185 (USD)	172
Обединено кралство	115—771 в зависимост от продължителността на валидността (GBP)	135—900
Канада	100 + 85 такса за биометрични данни (CAD)	130
Австралия	190 (AUD)	117
Нова Зеландия	211, като се изключва туристическият данък (NZD)	120
Япония	3000 за еднократно влизане 6000 за многократно влизане (JPY)	19 38

[14] Това представлява увеличение с приблизително 12,3 %. Това се дължи на факта, че визовата такса за кандидатите, обхванати от споразуменията за визови облекчения, сключени с Армения, Азербайджан и Беларус, няма да бъде засегната от увеличението на визовите такси. Освен това някои кандидати ще продължат да бъдат освободени от плащане на визова такса.

[15] От 17 юни 2023 г. https://travel.state.gov/content/travel/en/News/visas-news/niv-fee-increases-to-take-effect-june-17-2023.html.

Като се има предвид инфлационната среда от последните няколко години и увеличенията на разходите, които държавите членки трябваше да поемат, Комисията счита, че изчислените увеличения на таксите следва да бъдат прехвърлени на кандидатите за виза. За тази цел тя прие делегиран акт успоредно с настоящия доклад, за да бъдат приложени новите визови такси.

Увеличението с 12,5 % на визовата такса ще доведе до прогнозирано увеличение от почти 12,5 % на приходите от визи за държавите членки.

Този допълнителен доход следва, съгласно съображение 7 от Регламент 2019/1155[16], да се използва за осигуряване на достатъчно ресурси, включително персонал, за обработване на заявленията за визи при спазване на 15-дневния срок, посочен в член 23 от Визовия кодекс, и ускорената процедура, предвидена съгласно Директива 2004/38/ЕО за членове на семействата на граждани на ЕС[17]. Той следва също да се използва, за да се гарантира, че срещите за подаване на заявление за виза могат да бъдат проведени в срок до две седмици, както се изисква от член 9 от Визовия кодекс.

Уговарянето на час за кандидатстване за шенгенска виза е трудно в много трети държави, тъй като кандидатите често могат да уговорят срещи само за дата, която надвишава двуседмичния срок, предвиден от Визовия кодекс[18]. Това също може да попречи на членовете на семействата на граждани на ЕС да се възползват от ускорената процедура, предвидена съгласно Директива 2004/38/ЕО. Настоящата ситуация има отрицателно въздействие върху имиджа на ЕС в чужбина и върху отношенията му с някои от неговите партньори и затова трябва да бъде коригирана.

Икономическото въздействие на промяната на визовата такса е взето предвид, тъй като гражданите, които получават виза и пътуват до Шенгенското пространство с каквато и да е цел, носят икономически капитал със себе си и допринасят за местните икономики. Минималното увеличение от 12,5 % или 10 EUR не се счита за вероятно имащо възпиращ ефект за кандидатите за виза, като се имат предвид сравнително по-високите разходи за транспорт за пътуване до Шенгенското пространство или за настаняване по време на пътуването. До същото заключение се стигна и през 2018 г., преди последното увеличение на визовите такси[19]. Поради това не се очаква отрицателно икономическо въздействие и Комисията не очаква съществено въздействие върху броя на кандидатите за виза, по-специално с цел туризъм или бизнес.

---

[16] ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1155/oj.

[17] Член 5, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/2011-06-16): „Държавите членки осигуряват на такива лица всички необходими улеснения за получаване на необходимите визи. Тези визи се издават безплатно, в най-кратък срок и въз основа на ускорена процедура“.

[18] Член 9, параграф 2 от Визовия кодекс: „От кандидатите може да се изисква предварително да уговорят час за подаването на заявление. Като правило уговорената среща се провежда в срок до две седмици от датата, на която срещата е поискана.“

[19] Вж. точка 8.1 от оценката на въздействието: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52018SC0077.

4. ДОКЛАД ОТНОСНО ДЕЛЕГИРАНЕТО НА ПРАВОМОЩИЯ

От делегирането на правомощия на Комисията през 2019 г. това е първият път, когато тя ги използва и приема делегиран акт за преразглеждане на визовите такси. Комисията успя безпроблемно да упражни делегирането на правомощия, предвидено от съзаконодателите, като се ограничи до обективните показатели, изрично изброени във Визовия кодекс (инфлация за целия Съюз и претеглен среден размер на заплатите на държавните служители в държавите членки). Необходимите данни бяха осигурени своевременно от Евростат, което даде възможност на Комисията да прецени доколко е уместно преразглеждането на таксата за виза. Комисията се възползва от делегираните правомощия, за да определи новите визови такси в съответствие с резултатите от изчисленията.

Според Комисията няма пречка за мълчаливото продължаване на делегирането на правомощия, предвидено в член 51а, параграф 2 от Визовия кодекс, което означава, че Комисията отново ще оцени необходимостта от преразглеждане на размера на визовите такси през 2026/2027 г.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на посочените по-горе методика и оценка Комисията приема заедно с настоящия доклад делегиран акт, с който увеличава визовите такси с 12,5 %, което ще означава, че отсега нататък възрастните ще плащат такса от 90 EUR.

Освен това Комисията използва настоящата възможност, за да припомни на държавите членки съображение 7 от Регламент 2019/1155, както и член 9 от Визовия кодекс в изменения му вид, и ги призовава да използват новогенерираните доходи, за да помогнат за увеличаване на ресурсите — включително персонала — с цел повишаване на капацитета на консулствата за обработване на визите и намаляване на времето за чакане за кандидатите, както и премахване на ситуациите на неспазване на сроковете, посочени във Визовия кодекс, и неспазване на ускорената процедура, предвидена за членове на семействата на граждани на ЕС съгласно Директива 2004/38/ЕО.

С настоящия доклад също така се изпълнява изискването за докладване съгласно член 51а, параграф 2 от Визовия кодекс. Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да вземат под внимание настоящия доклад.

Приложение — Изчисляване на показателя за заплатите (покупателната способност)

2020—2021 г.

Държава членка	Показател за реалното нетно възнаграждение	Тежест на БВП в стандарта за покупателна способност (ЕС27=100)	Въздействие върху общата стойност
BE	-2,3 %	3,0 %	-0,1 %
BG	10,4 %	0,8 %	0,1 %
CZ	6,2 %	2,2 %	0,1 %
DK	-0,4 %	1,8 %	0,0 %
DE	0,1 %	22,6 %	0,0 %
EE	12,5 %	0,3 %	0,0 %
IE	0,3 %	2,4 %	0,0 %
EL	-0,6 %	1,5 %	0,0 %
ES	-0,5 %	9,1 %	0,0 %
FR	-0,8 %	15,7 %	-0,1 %
HR	2,3 %	0,6 %	0,0 %
IT	-1,3 %	12,5 %	-0,2 %
CY	-0,7 %	0,2 %	0,0 %
LV	0,8 %	0,3 %	0,0 %
LT	0,7 %	0,5 %	0,0 %
LU	-3,3 %	0,4 %	0,0 %
HU	1,7 %	1,6 %	0,0 %
MT	5,0 %	0,1 %	0,0 %
NL	0,2 %	5,2 %	0,0 %
AT	-0,9 %	2,5 %	0,0 %
PL	3,8 %	6,5 %	0,2 %
PT	1,2 %	1,8 %	0,0 %
RO	-1,9 %	3,1 %	-0,1 %
SI	-1,1 %	0,4 %	0,0 %
SK	6,2 %	0,9 %	0,1 %
FI	0,6 %	1,4 %	0,0 %
SE	0,0 %	2,8 %	0,0 %

Общ показател за 2020—2021 г.: 0,2 %

2021—2022 г.

Държава членка	Показател за реалното нетно възнаграждение	Тежест на БВП в стандарта за покупателна способност (ЕС27=100)	Въздействие върху общата стойност
BE	-3,3 %	3,2 %	-0,1 %
BG	-9,6 %	0,8 %	-0,1 %
CZ	-11,3 %	2,2 %	-0,2 %
DK	-6,6 %	1,7 %	-0,1 %
DE	-5,5 %	22,2 %	-1,2 %
EE	-18,4 %	0,3 %	-0,1 %
IE	-0,9 %	2,5 %	0,0 %
EL	-10,4 %	1,5 %	-0,2 %
ES	-8,1 %	8,9 %	-0,7 %
FR	0,2 %	15,8 %	0,0 %
HR	-8,1 %	0,6 %	0,0 %
IT	1,0 %	12,6 %	0,1 %
CY	-5,9 %	0,2 %	0,0 %
LV	-9,8 %	0,3 %	0,0 %
LT	-10,7 %	0,6 %	-0,1 %
LU	-5,3 %	0,4 %	0,0 %
HU	-9,5 %	1,6 %	-0,2 %
MT	-3,3 %	0,1 %	0,0 %
NL	-4,3 %	5,2 %	-0,2 %
AT	-5,9 %	2,4 %	-0,1 %
PL	-10,9 %	6,6 %	-0,7 %
PT	-6,1 %	1,7 %	-0,1 %
RO	-8,1 %	3,1 %	-0,3 %
SI	-7,4 %	0,4 %	0,0 %
SK	-6,5 %	0,8 %	-0,1 %
FI	-5,5 %	1,4 %	-0,1 %
SE	-4,3 %	2,9 %	-0,1 %

Общ показател за 2021—2022 г.: -4,6 %

2022—2023 г.

Държава членка	Показател за реалното нетно възнаграждение	Тежест на БВП в стандарта за покупателна способност (ЕС27=100)	Въздействие върху общата стойност
BE	6,1 %	3,1 %	0,0 %
BG	0,1 %	0,9 %	0,0 %
CZ	-8,5 %	2,2 %	-0,2 %
DK	-0,1 %	1,8 %	0,0 %
DE	-3,0 %	21,9 %	-0,7 %
EE	-2,6 %	0,3 %	0,0 %
IE	2,8 %	2,7 %	0,1 %
EL	-1,3 %	1,6 %	0,0 %
ES	2,2 %	9,1 %	0,2 %
FR	-2,0 %	15,5 %	-0,3 %
HR	4,2 %	0,6 %	0,0 %
IT	-5,3 %	12,8 %	-0,7 %
CY	4,1 %	0,2 %	0,0 %
LV	11,5 %	0,3 %	0,0 %
LT	-4,6 %	0,6 %	0,0 %
LU	2,9 %	0,4 %	0,0 %
HU	-8,7 %	1,7 %	-0,1 %
MT	-2,4 %	0,1 %	0,0 %
NL	0,2 %	5,2 %	0,0 %
AT	0,5 %	2,5 %	0,0 %
PL	-1,4 %	6,7 %	-0,1 %
PT	2,2 %	1,8 %	0,0 %
RO	-0,6 %	3,3 %	0,0 %
SI	3,4 %	0,4 %	0,0 %
SK	0,0 %	0,8 %	0,0 %
FI	-0,9 %	1,4 %	0,0 %
SE	-4,6 %	2,8 %	-0,1 %

Общ показател за 2022—2023 г.: -1,7 %